

кованої форми. Вони призначені для реалізації певної конкретної мети і не забезпечують цілісної системи показників і критеріїв оцінки.

3. Дослідження показують, що ефективність брендингу необхідно вимірювати не лише економічними категоріями. Велике значення набуває оцінка ефективності брендингу на основі аналізу його не економічних функцій.

4. Перспективним методологічним підґрунтям визначення ефективності брендингу є функціональний підхід.

5. Запропонована система показників оцінки ефективності окремих функцій бренду та інтегральний показник ефективності брендингу на основі функціонального підходу більш комплексно розкривають цільову змістовність брендингу, дозволяють виявляти сильні та слабкі боки бренду у порівнянні з брендами-конкурентами.

Перспективами подальших досліджень є дослідження факторів ризику, що впливають на ефективність брендингу та врахування їх при плануванні бренд-стратегій.

Література

1. Аакер Д. А. Стратегическое рыночное управление / Пер. с англ. под. ред. Ю. Н. Каптуревского. – СПб.: Питер, 2002. – 544 с.: ил. – (серия «Теория и практика менеджмента»).
2. Березин И.С. Маркетинговий аналіз. Рынок. Фирма. Товар. Продвижение. – 3-е из-

дание. – М.: Вершина, 2008 – 480 с.

3. Винкельманн П. Маркетинг и сбыт: основы ориентированного на рынок управления компанией / Пер. с нем. – Изд. Дом Гребенникова, 2006. – 668 с.

4. Дойль П. Маркетинг, ориентированный на стоимость / Пер. с англ. под. ред. Ю.Н. Каптуревского. – СПб.: Питер, 2001. – 480 с.: ил. – ISBN 5-318-00226-9

5. Кендюхов О.В. Брендинг: проблема схвалення оптимальних рішень // Економічний вісник Донбасу. – 2008. – №3. – С. 93

6. Краснов А.Н. Эффективность как фундаментальная экономическая категория [Электронный ресурс]. – Режим доступа: // <http://journal.vlsu.ru/index.php?id=1865>. – Назва з екрану.

7. Кендюхов О.В. Організаційно-економічний механізм управління інтелектуальним капіталом підприємства: дис. на здобуття наукового ступеня доктора економічних наук: 08.06.01 / Олександр Володимирович Кендюхов – Донецьк, 2006. – 480 с

8. Кутлалиев А. Эффективность рекламы / А. Кутлалиев, А.Попов – М.: Изд-во Эксмо, 2005. – 416 с.

9. Пересада А. А. Проектне фінансування. А.А. Пересада, Т.В. Майорова, О.О. Ляхова – К.: КНЕУ, 2005. – 736 с.

Статья поступила в редакцию 20.01.2010

В.Л. ТОВАЖНЯНСЬКИЙ,

Національний технічний університет „Харківський політехнічний інститут

РОЗВИТОК МЕТОДІВ ПОПЕРЕДЖЕННЯ КРИЗОВИХ ЯВИЩ НА МАШИНОБУДІВНИХ ПІДПРИЄМСТВАХ

Виникнення кризових ситуацій, які можуть привести до банкрутства підприємств, є невід'ємною рисою ринкової економіки. Для багатьох українських господарюючих суб'єктів подолання подібних криз є першочерговим завданням. Світова і вітчизняна практика переконливо доводить, що антикризове управління є ефективним засобом попередження кризових ситуацій, забезпечення фінансової стабільності підприємств і організацій. Своєчасне передбачення кризових явищ є одним із способів забезпечення надійності і стійкості роботи вітчизняних підприємств та дає керівництву можливість розробити адекватні антикризові заходи. Статистика свідчить про те, що понад 40 %

усього промислово-виробничого потенціалу України складає машинобудівний комплекс [1,2,3]. Криза останніх років виявила, що він є найбільш вразливим до негативних змін економічної ситуації. Тому існує реальна потреба в розробці ефективних методів оздоровлення (реструктуризації, санації, реформування та ін.) підприємств машинобудівного комплексу, відновлення його економічного потенціалу.

На сьогодні розроблено багато методів прогнозування банкрутства підприємств, одним з яких є метод розрахунку інтегрального показника, який включає в себе розрахунок

© В.Л. Товажнянський, 2010

.....
<http://www.donntu.edu.ua/> «Библиотека»/ «Информационные ресурсы»

<http://www.instud.org>, <http://www.nbu.gov.ua/portal/natural/Npdntu/texts.html>

факторних дискримінантних моделей, які базуються на множинному дискримінантному аналізі [1, 12, 13, 15].

Дискримінантна функція має наступний вигляд:

$$Z = a_0 + \sum_{i=1}^n a_i \times f_i,$$

де a_0 та a_i – параметри функції (коефіцієнти регресії), f_i – фактори, що характеризують фінансовий стан підприємства.

Коефіцієнти регресії розраховуються в результаті статистичної обробки даних про підприємства, які збанкрутили за певний період часу. Всі фірми поділяються на тих, кому загрожує банкрутство, та на тих, хто має стійкий фінансовий стан. Якщо інтегральний показник близький до середнього значення фірми-банкрута, то це є раннім сигналом про ймовірність настання банкрутства на підприємстві, що досліджується. Для застосування множинного дискримінантного аналізу необхідна репрезентативна вибірка підприємств, диференційованих за галузями та розміром. Дискримінантні моделі прогнозування банкрутства широко застосовуються у західній практиці. Зокрема, відомими є моделі У.Бівера, Е. Альтмана (США), Р. Таффлера, Лису (Великобританія), Фулмера, Спрінгейта (Угорщина), Конана та Гольдера (Франція) [1, 11, 12, 16, 17, 18]. На базі невеликої кількості фінансових показників діяльності підприємства моделі можуть дати відповідь про ймовірність банкрутства на певному підприємстві. Світова практика свідчить, що дискримінантні моделі прогнозування банкрутства є ефективним інструментом експрес-тесту фінансової стійкості підприємства. Використання методології багатофакторного дискримінантного аналізу у вітчизняній практиці, на нашу думку, є досить обмеженим, що зумовлено такими основними чинниками: по-перше, неможливістю розробки власних, галузевих дискримінантних функцій через відсутність фахівців достатньої кваліфікації; по-друге, відсутністю достатніх коштів для закупки та адаптації західних методик до вітчизняних умов господарювання; по-третє, недостатнім рівнем об'єктивності показників, які відображаються підприємствами у фінансовій звітності (проблематика подвійної бухгалтерії). Вже зазначалося, що головною умовою дискримінантного аналізу є вибірка фінансових показників по збанкрутілих підприємствах за останні роки. Як зазначено в роботі [10], для зовнішніх користувачів проблемою залишається

те, що більшість вітчизняних акціонерних товариств мають статус відкритих, але така «відкритість» є лише декларативною, тому використання класичного інструментарію фінансового аналізу не дає бажаного ефекту.

В Україні діагностування кризового стану підприємства можливе за методиками [8, 9], затвердженими наказом Міністерства економіки України від 27 червня 1997 року та 19 січня 2006 року. Ці методичні матеріали пропонують комплексний аналіз фінансово-господарської діяльності підприємства, при якому тільки для оцінки загального фінансового стану пропонується розрахувати більше 30 показників, що не завжди є зручним для зовнішніх користувачів. В деяких випадках було б доречніше застосувати дискримінантну модель, яка вимагає розрахунку 5-8 показників.

Щоб більш результативно запобігати банкрутству, необхідно вирішити завдання запровадження ефективних, адаптованих до вітчизняних умов механізмів визначення ймовірності банкрутства ще до виникнення явних ознак неплатоспроможності підприємства, а також створити відповідну систему моніторингу роботи підприємств на рівні регіонів.

Мета статті – виконати порівняльний аналіз методичних підходів до побудови методів прогнозування банкрутства, а також запропонувати нові підходи до формування моделей діагностики ймовірності банкрутства на прикладі Державного підприємства "Харківський машинобудівний завод "ФЕД".

Дослідивши теоретичні засади та практичні підходи до прогнозування банкрутства підприємств за допомогою дискримінантних моделей, розроблених західними економістами, були відібрані фінансові показники діяльності низки машинобудівних підприємств м. Харкова за 2007-2008 рр. На підставі цих даних були розраховані інтегральні (Z) показники за методиками Альтмана, Таффлера, Спрінгейта, Лису, а також моделі О. Терещенко, побудованої для вітчизняних підприємств. Під час розрахунків було використано вдосконалену модель Альтмана 1983 р. для підприємств, акції яких не котируються на біржі. Аналітичні формули та залежності цих моделей ми не приводимо, оскільки вони є загальновідомими. Результати розрахунку показників ймовірності кризових явищ (ймовірності банкрутства) на деяких підприємствах м. Харкова, приведено в табл.1.

Таблиця 1

Результати оцінки ймовірності банкрутства з використанням традиційних дискримінантних моделей

Модель розрахунку	ВАТ „Турбоатом”		ВАТ "Світло Шахтаря"		ДП "Завод Малишева"		ВАТ "ХАРП"		ДП "Укр-спецавгон"	
	2008	2009	2008	2009	2008	2009	2008	2009	2008	2009
Модель Альтмана	2,64	2,43	1,64	1,43	1,11	1,22	1,72	2,07	2,01	1,89
Модель Таффлера	0,44	0,41	0,39	0,36	0,24	0,27	0,42	0,47	0,51	0,48
Модель Спрінггейта	1,34	1,27	1,08	1,01	0,79	0,93	1,13	0,23	1,98	1,75
Модель Лису	0,07	0,06	0,05	0,04	0,02	0,03	0,04	0,05	0,06	0,05
Модель Терещенко	0,10	-0,02	-0,07	-0,12	-0,68	-0,61	-0,11	-0,03	0,04	0,01

За результатами дослідження можна зробити висновок, що всі моделі досить адекватно відображають зміну фінансового стану підприємства. По деяким підприємствах вищезазначені моделі відображають погіршення фінансових показників у 2009 році, порівняно з 2008 роком. Такий результат є відображенням фінансової кризи 2008 року, яка негативно вплинула на промислові підприємства. Так чистий прибуток ВАТ «Турбоатом» зменшився з 145 383 тис. грн. у 2008 р. до 125 229 тис. грн. у 2009 році; у 2009 році зменшився чистий прибуток ВАТ "ХМЗ "Світло Шахтаря" та ДП „Укрспецавгон” в порівнянні з 2008 р. Стабільно складний стан спостерігається на ДП "Завод ім. Малишева", якому практично всі моделі прогнозують тяжкий стан економіки і в подальшому. Разом з тим, по деяким підприємствам, попри світовій фінансовій кризі спостерігається покращення справ. ВАТ „ХАРП”, маючи в 2008 році збитки в розмірі більше 6 млн. грн, в 2009 р. отримав чистий прибуток більше 44 млн. грн.

Згідно з моделлю Альтмана, банкрутство прогнозується при значенні Z-показника менше 1,23, стійкий фінансовий стан – при $Z > 2,9$, а при $1,23 < Z < 2,9$ модель не може дати відповідь про ймовірність банкрутства. Модель Альтмана 1983 р. прогнозує на 2010 р. стійкий фінансовий стан ВАТ «Турбоатом» та ДП „Укрспецавгон”. ДП "Завод ім. Малишева" загрожує банкрутство, а по іншим підприємствам положення є невизначеним, так як через незначне погіршення показників модель не дає чіткої відповіді при діагностиці банкрутства. На зниження значення інтегрального пока-

зника вплинуло, перш за все, суттєве зменшення прибутку до оподаткування по всіх підприємствах, оскільки відношення цього показника до активів має найбільшу вагу у моделі Альтмана. Слід зазначити, що значення інших факторів залишилося майже незмінним.

Згідно з моделлю Таффлера, для якої критичним є значення 0,3, нижче якого підприємству загрожує кризовий стан, жодному підприємству не загрозувало банкрутство на 2008 р., але на 2009 рік у зоні ризику знаходиться ДП "Завод ім. Малишева", а фінансовий стан ВАТ «ХАРП» наближується до цього. По інших підприємствах спостерігається тільки деяке погіршення показників у 2009 році, яке пояснюється зниженням рентабельності поточних зобов'язань та зниженням відношення оборотних активів до сукупних зобов'язань.

Згідно з моделлю Спрінггейта (критичне значення – 0,862) на 2008 рік підприємствам прогнозується стійкий фінансовий стан, на 2009 рік усім підприємствам прогнозується нестійке становище, що свідчить про можливість банкрутства. Найбільш критичне становище прогнозується на 2010 рік ДП "Завод ім. Малишева". Різке погіршення фінансового стану викликано різким зменшенням рентабельності сукупних активів та поточних зобов'язань у 2009р.

За критерієм Лису (граничне значення Z дорівнює 0,037) усі підприємства є достатньо стійкими в обох періодах, а на 2010 рік банкрутство загрожує ДП "Завод ім. Малишева". Погіршення ситуації викликало зниження трьох факторів моделі: рентабельності активів за прибутком від реалізації, співвідношення

власного та позикового капіталу і співвідношення нерозподіленого прибутку та активів.

За моделлю Терещенко ймовірність банкрутства є великою, якщо $Z < -0,55$, фінансовий стан задовільний, якщо $Z > 0,55$, а при $-0,55 < Z < 0,55$ неможливо зробити остаточний висновок. Ця модель прогнозує банкрутство на 2009 та 2010 рр. ДП "Завод ім. Малишева". По інших підприємствах спостерігається лише деяке зниження значення Z -показника через -

$$Z = 1,3 X_1 + 0,08 X_2 + 10 X_3 + 5 X_4 + 0,3 X_5 + 0,1 X_6, \quad (1)$$

де $X_1 = \frac{Pr}{3n}$ – відношення чистого грошового потоку Pr до зобов'язань підприємства $3n$; $X_2 = \frac{A}{3n}$ – відношення підсумку балансу A до зобов'язань. $X_3 = \frac{Про}{A}$ – відношення прибутку $Про$ до підсумку балансу; $X_4 = \frac{Про}{Op}$ – відношення прибутку до вируч-

зниження рентабельності активів та операційного продажу за cash-flow, коефіцієнта фінансової незалежності та коефіцієнта покриття.

На підставі проведених розрахунків та приведеного вище аналізу нами було прийняте рішення, що універсальною функцією дискримінанту, яка в найбільшій мірі є прийнятною для машинобудівних підприємств України, є наступна:

ки від реалізації Op ; $X_5 = \frac{Зтв}{Bp}$ – відношення виробничих запасів до виручки від реалізації Bp ; $X_6 = \frac{Bp}{A}$ – відношення виручки від реалізації до підсумку балансу.

При цьому, більш-менш стійке фінансове положення підприємства може вважатися при значенні інтегрального показника $Z \geq 2$.

Вихідні дані для розрахунку складових моделі (1) по машинобудівному підприємству ДП ХМЗ „ФЕД” наведені в табл.2.

Таблиця 2.
Значення фінансових показників роботи ДП ХМЗ „ФЕД” за 2006...2009 рр.

Найменування показника	Позначення	Роки періоду			
		2006р.	2007р.	2008р.	2009р.
Чистий грошовий потік (дохід після оподаткування)	Pr	90615,9	111418	158151	183178
Поточні термінові зобов'язання	3п	10348,8	31476	48468	84006
Активи підприємства, підсумок балансу	A	125913,2	214387	249933	279312
Прибуток від звичайної діяльності	Про	224,3	696	595	11001
Об'єм реалізації продукції	Op	98669,7	122916	170641	209586
Середня за період вартість запасів і витрат	Зтв	33401	35681,5	32234	29725
Виручка від продажів	Bp	90739,7	111318	158151	183178

Методика розрахунку коефіцієнтів X_1, \dots, X_6 може бути зведена до наступних положень, які включають в себе відповідні строчки зведеного фінансового балансу підприємства. Розглянемо її основні положення на прикладі

розрахунку відповідних коефіцієнтів моделі (1) та самої функції Z_{2008} для ДП ХМЗ „ФЕД”, використовуючи статистичну базу підсумків роботи підприємства за 2008 рік.

$$X_1 = Пр / Зн = \frac{(стр .35 , граф .3, \Phi 2)}{(стр .620 , граф .4, \Phi 1)} = \frac{158151}{48468} = 3.26249 ;$$

$$X_2 = A / Зн = \frac{(стр .280 , граф .4, \Phi 1)}{(стр .620 , граф .4, \Phi 1)} = \frac{249933}{48468} = 5.1566 ;$$

$$X_3 = Про / A = \frac{(стр .170 / (175 в випадку наявності збитків))}{(стр .280 , граф .4, \Phi 1)} =$$

$$= \frac{595}{249934} = 0,00238 ;$$

$$X_4 = Про / Оп = \frac{(стр .170 / (175 в випадку наявності збитків))}{(стр .10, граф .3, \Phi 2)} =$$

$$= \frac{595}{170641} = 0,0034868 ;$$

$$X_5 = Зтб / Вр =$$

$$= \frac{[(стр.100+110+130+140, граф.4, \Phi 1) + (стр.100+110+130+140, граф.3, \Phi 1)]}{(стр.10, граф.3, \Phi 2) - (стр.15, граф.3, \Phi 2) - (стр.20, граф.3, \Phi 2)}$$

$$= \frac{Зтб}{Вр} = \frac{32243}{15815} = 0,20387 ;$$

$$X_6 = \frac{Вр}{A} = \frac{(стр.10, граф .3, \Phi 2) - (стр .15, граф .3, \Phi 2) - (стр .20, граф .3, \Phi 2)}{(стр .280, граф .4, \Phi 1)} =$$

$$= \frac{1581511}{249933} = 0,63277$$

$$Z_{2008} = 1,3 * 3.26249 + 0,08 * 5.1566 + 10 * 0,00238 + 5 * 0,0034868 +$$

$$+ 0,3 * 0,20387 + 0,10 * 0,63277 ;$$

$$Z_{2008} = 4,89441 + 0,412528 + 0,0238 + 0,017434 + 0,0609 + 0,06 = 5,4681 .$$

Результати розрахунків свідчать про те, що фінансовий стан підприємства ДП ХМЗ „ФЕД” є достатньо стійким, так як значення інтегрального показника суттєво більше 2 ($Z_{2008} \gg 2$). З аналізу коефіцієнтів X_1, X_2 . витікає, що стійкість фінансування ДП ХМЗ

«ФЕД» практично забезпечують чисті фінансові потоки і підсумок балансу проти запасів і витрат цього року.

Проміжні та підсумкові розрахунки інтегрального показника Z для ДП ХМЗ «ФЕД» за останні чотири роки приведені нами в табл.3.

Таблица 3

Підсумки розрахунку коефіцієнта Z ДП ХМЗ «ФЕД» (2006-2009 рр)

Коефіцієнт	Формули для розрахунку	Роки періоду			
		2006р.	2007р.	2008р.	2009р.
X ₁	$X_1 = \frac{Pr}{3n}$	8,756	3,5397	3,2624	2,1805
X ₂	$X_2 = \frac{A}{3n}$	12,167	6,8111	5,1566	3,3249
X ₃	$X_3 = \frac{Про}{A}$	0,001781	0,003246	0,00238	0,03938
X ₄	$X_4 = \frac{Про}{Op}$	0,00227	0,005660	0,00348	0,05430
X ₅	$X_5 = \frac{Зтб}{Bp}$	0,3005	0,3932	0,2038	0,1622
X ₆	$X_6 = \frac{Bp}{A}$	0,884	0,4232	0,632	0,6558
Z		14,3257	6,3741	5,4681	4,3146

Проведемо короткий економічний аналіз динаміки показників, коефіцієнтів та інтегрального показника по підприємству ДП ХМЗ „ФЕД” за 2006-2009рр.

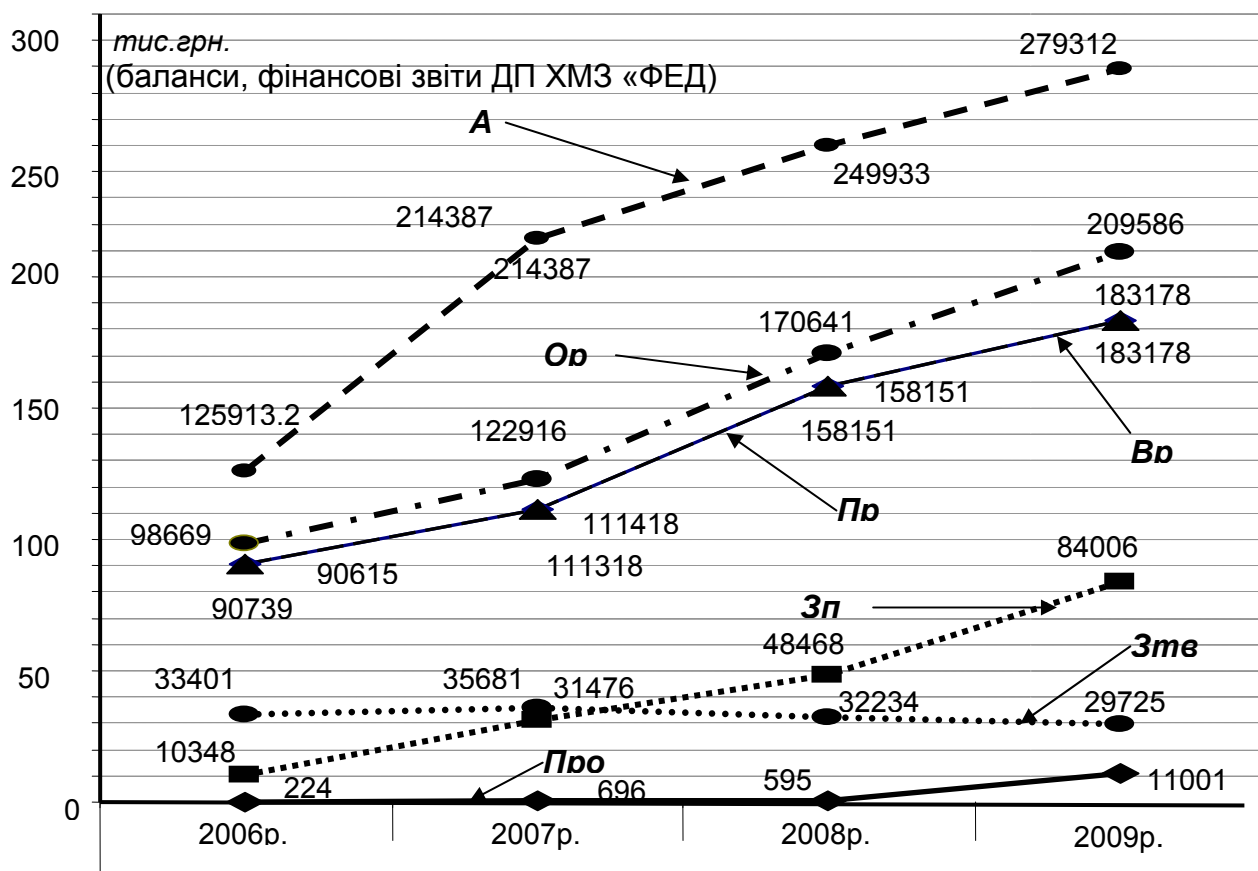

Рис.1. Динаміка основних показників роботи ДП ХМЗ „ФЕД” (значення показників на графіку надано в гривнях)

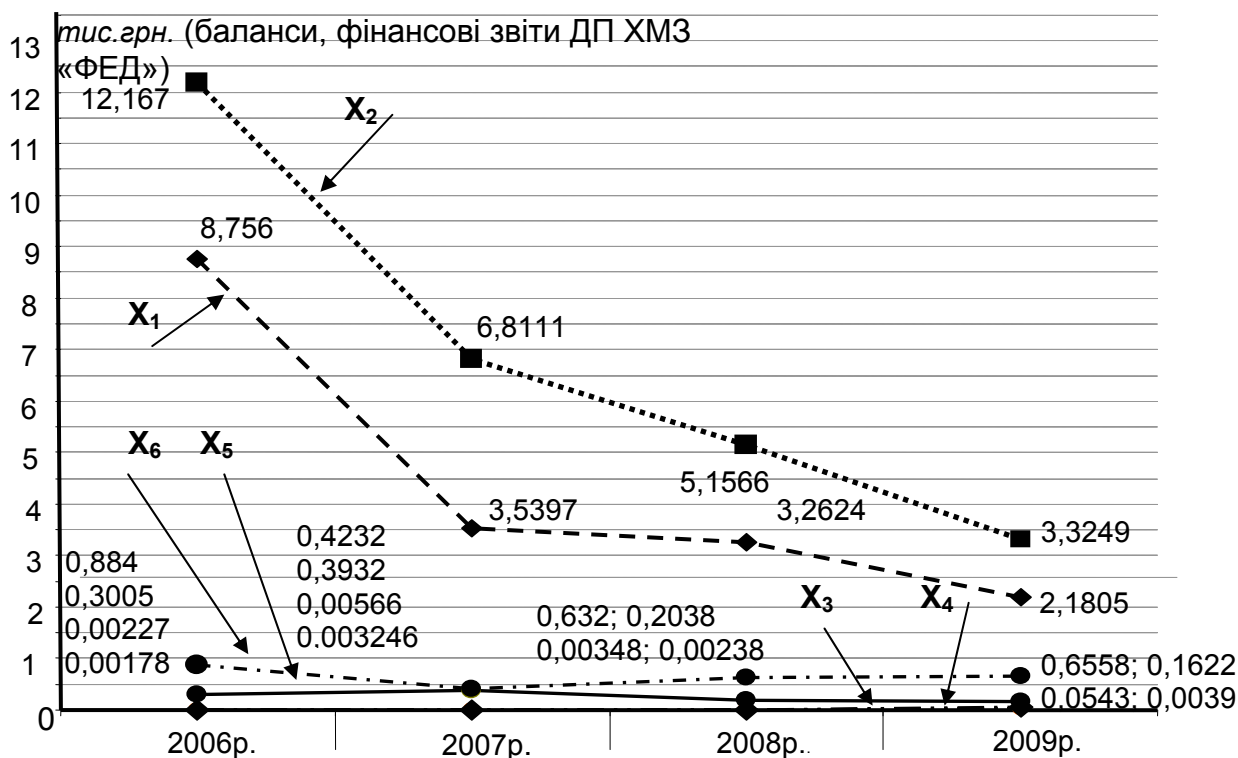

Рис.2. Динаміка коефіцієнтів дискримінантної моделі (1)

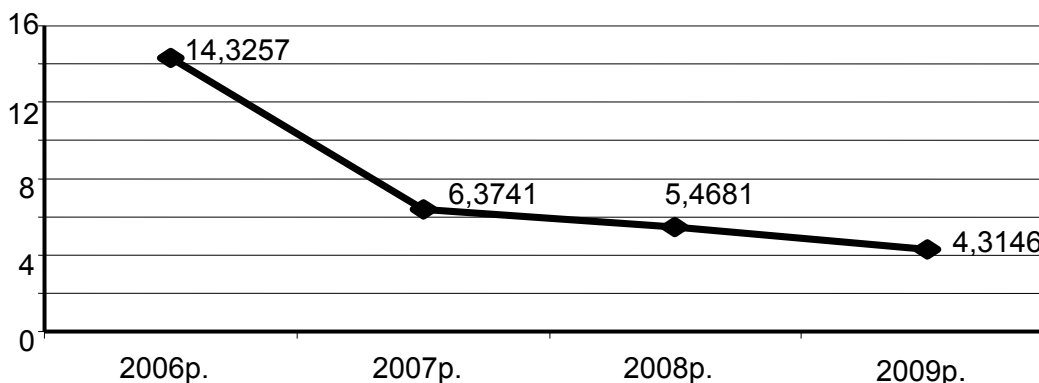

Рис.3. Динаміка дискримінантної функції Z, розрахованої за показниками фінансової діяльності ДП ХМЗ «ФЕД» (2006-2009рр.)

Що стосується показників роботи підприємства, яке аналізується, то з даних табл. 2 та рис.1 слідує, що в основному ці показники мають позитивну динаміку і відтворюють суттєве покращення справ на ДП ХМЗ „ФЕД”. Інтегральним показником в цьому сенсі є збільшення чистого прибутку підприємства, який в 2009 р. в порівнянні з 2006 збільшився в 49 раз. Аналіз цих процесів в порівнянні з напрямком позитивного процесу надано в табл.4. З даних табл.4 слідує, що практично всі показ-

ники роботи ДП ХМЗ „ФЕД” змінювалися в позитивному напрямку, що в цілому відтворює покращення стану справ в галузі виробничо-підприємницької діяльності на цьому підприємстві.

Разом з тим, дослідження динаміки коефіцієнтів дискримінантної функції Z не дає підстав до таких же однозначних висновків щодо характеристики стану справ на підприємстві (табл.5).

Таблица 4

Аналіз динаміки змін показників роботи ДП ХМЗ „ФЕД”

Показник	Інтервал змін	Значення змін	Напрямок змін	Позитивний напрямок змін
Пр	2006-2009	$\frac{Pr(2009)}{Pr(2006)} = \frac{183179}{90615,9} = 2,02$	збільшення	збільшення
Зп	2006-2009	$\frac{Zn(2009)}{Zn(2006)} = \frac{84006}{10348,8} = 8,11$	збільшення	немає однозначності
А	2006-2009	$\frac{A(2009)}{A(2006)} = \frac{279312}{123913} = 2,2$	збільшення	збільшення
Про	2006-2009	$\frac{Pro(2009)}{Pro(2006)} = \frac{11001}{224,3} = 49$	збільшення	збільшення
Ор	2006-2009	$\frac{Op(2009)}{Op(2006)} = \frac{209586}{98669,7} = 2,12$	збільшення	збільшення
Зтв	2006-2009	$\frac{Ztv(2009)}{Ztv(2006)} = \frac{29735}{33400} = 0,8890$	зменшення	немає однозначності
Вр	2006-2009	$\frac{Vr(2009)}{Vr(2006)} = \frac{183175}{90739,7} = 2,018$	збільшення	збільшення

Таблица 5

Аналіз динаміки змін коефіцієнтів дискримінантної функції Z

Коефіцієнт	Інтервал змін	Значення змін	Напрямок змін	Позитивний напрямок змін
X ₁	2006-2009	$\frac{X1(2009)}{X1(2006)} = \frac{2.1805}{8.7556} = 0.249$	зменшення	збільшення
X ₂	2006-2009	$\frac{X2(2009)}{X2(2006)} = \frac{3.3249}{12.167} = 0.2732$	зменшення	збільшення
X ₃	2006-2009	$\frac{X3(2009)}{X3(2006)} = \frac{0.03935}{0.001781} = 22.044$	збільшення	збільшення
X ₄	2006-2009	$\frac{X4(2009)}{X4(2006)} = \frac{0.05430}{0.00227} = 23.92$	збільшення	збільшення
X ₅	2006-2009	$\frac{X5(2009)}{X5(2006)} = \frac{0.1622}{0.3005} = 0.539$	зменшення	збільшення
X ₆	2006-2009	$\frac{X6(2009)}{X6(2006)} = \frac{0.6558}{0.884} = 0.7416$	зменшення	збільшення

Конструкція моделі (1) передбачає позитивним явищем динамічне зростання кожного з коефіцієнтів, які входять в її склад. Разом з тим, як це видно з даних табл.5, спостерігається зменшення більшості коефіцієнтів дискримінантної моделі (1), хоча погіршення ні одного з показників роботи підприємства не було (табл.4). Такий стан справ призвів до того, що і інтегральний показник Z, як це видно на рис.3, з часом зменшує своє значення, що, згідно з

концепцією дискримінантної функції, повинно відтворювати погіршення справ на підприємстві, приближення або наростання кризових явищ. Цьому парадоксальному стану є своє логічне пояснення: якщо темпи збільшення знаменників коефіцієнтів X₁...X₆ будуть більшими, чим темпи збільшення чисельників цих же коефіцієнтів, то їх динаміка буде відтворювати зменшення значення коефіцієнтів X₁...X₆ і, відповідно, буде зменшуватися і інтеграль-

ний показник Z . Наявність такого стану пояснює нелогічну поведінку значень функції, але не пояснює і не підтверджує надійність результатів використання такого роду дискримінантних функцій оцінки і прогнозування ймовірності банкрутства підприємства.

Проведене нами дослідження дає підстави стверджувати, що використання на практиці широко відомих методів оцінки ймовірності настання кризових явищ на промислових підприємствах не завжди можуть надати відповідні результати з достатнім ступенем надійності та достовірності. Аналіз показує, що формування складових дискримінантних функцій не включає ряд важливих показників діяльності промислових підприємств, які багато в чому формують процеси виникнення та розвиток кризових процесів на промислових і, зокрема, на машинобудівних підприємствах. На наш погляд, є досить дивним той факт, що при визначенні коефіцієнтів дискримінантних моделей прогнозування ймовірності банкрутства не використовуються такі показники, як дебіторська та кредиторська заборгованість. Як нам представляється, якраз ці показники є первісними індикаторами фінансових, виробничих та ринкових ускладнень на промисловому підприємстві і їх врахування при оцінці ймовірності настання кризових явищ на підприємствах є нагальною і конче необхідною справою.

Література

1. Банкрутство і санація підприємства: теорія і практика кризового управління / Т.С.Клебанова, О.М.Бондар, О.В.Мозенков та ін. – Х.: ВД «ІНЖЕК», 2003. – 272 с.
2. Гончаров В., Іванов В. Прогнозування динаміки фінансово-економічних показників і удосконалення управління економічною стійкістю промислового підприємства // Схід. – 2006. – № 6 (78). – С. 65 – 68.
3. Гриценко Л. Л., Боярко І. М., Губар А. А. Дискримінантна модель діагностики банкрутства малих підприємств // Актуальні проблеми економіки. – 2009. – № 5 (95). – С. 256 -261.
4. Закон України «Про відновлення платоспроможності боржника або визнання його банкрутом» // Відомості Верховної Ради. – 1992. – № 31. – С.440.
5. Ковалев А.П. Діагностики банкрутства. – М.: АО «Финстатинформ», 1995. – 96с.
6. Леонов Д., Стеценко Б. Факторний аналіз фінансового стану акціонерного товариства методом Дюпон // Ринок цінних паперів України. – 2006. – № 1-2. – С. 47-55.
7. Лігоненко Л. О. Антикризове управління підприємством: теоретико-методологічні засади та практичний інструментарій.— К.: Київ. нац. торг.-екон. ун-т, 2001. – 580 с.
8. Методика проведення поглибленого аналізу фінансово-господарського стану неплатоспроможних підприємств та організацій: Затв. наказом Агентства з питань запобігання банкрутству підприємств та організацій від 27 черв. 1997 р. № 81. – Б.м., б.р.
9. Методичні рекомендації щодо виявлення ознак неплатоспроможності підприємства та ознак дій з приховування банкрутства, фіктивного банкрутства чи доведення до банкрутства: Затв. наказом Мінекономіки України від 17 січ. 2001 р. № 10. – Б.м., б.р.
10. Созанський Л. Й. Факторний аналіз фінансової стійкості будівельних підприємств України // Фінанси. – 2009. – № 7. – С. 30 -33.
11. Подсевак В.В., Єлізарова К.С., Єлізаров І.Г. Дослідження моделей прогнозування банкрутства на прикладі гірничо-збагачувального підприємства//Вісник КТУ.- Вип.23. - Кривий Ріг : КТУ, 2009. – С.300-305.
12. Терещенко О.О. Фінансова санація та банкрутство підприємства. – К.: КНЕУ, 2000. – 412 с.
13. Салига С.Я., Дацій О.І., Нестеренко Н.В., Серебряков О.В. Управління фінансовою санацією підприємства.- Київ: Центр навчальної літератури, 2005 – 240 с.
14. Череп А. В. Фінансова санація та банкрутство суб'єктів господарювання : підручник – К. : Кондор, 2006. – 380 с.
15. Шапурова О. О. Моделі оцінки банкрутства та кризового стану підприємств // Економіка та держава. – 2009. – № 4. – С. 59-64.
16. Altman E.I. Financial Ratios, Discriminant Analysis and the Prediction of Corporate Bankruptcy // Journal of Finance. – 1968. – Vol.23. – No.4. – P. 589-609.
17. Beaver W. Financial Ratios as Predictors of Failure // Journal of Accounting Research. – 1966. – No. 4. P. 71-111.
18. Beaver W.H., McNichols M.F., Rhie Jung-Wu. Have Financial Statements Become Less Informative? Evidence from the Ability of Financial Ratios to Predict Bankruptcy (February 2, 2005) // http://papers.ssrn.com/sol3/papers.cfm?abstract_id=634921.

Стаття поступила в редакцію 18.03.2010